

**ΔΡΑΣΕΙΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ
ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ
ΜΕ ΤΗΝ ΟΠΤΙΚΗ ΤΟΥ ΦΥΛΟΥ**

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΠΑΙΔΕΙΑ ΠΡΩΤΑ
2^ο Επαγγελματικό Πρόγραμμα
Εκπαίδευσης και Αρχικής
Επαγγελματικής Κατάρτισης

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΡΟΔΗΣ
ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΣΧΟΛΗ
ΤΜΗΜΑ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ

ΠΡΩΦΘΩΝΤΑΣ ΤΗΝ ΙΣΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗ ΜΕΤΑΒΑΣΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΟΜΑΔΑ ΕΡΓΟΥ ΡΟΔΟΥ

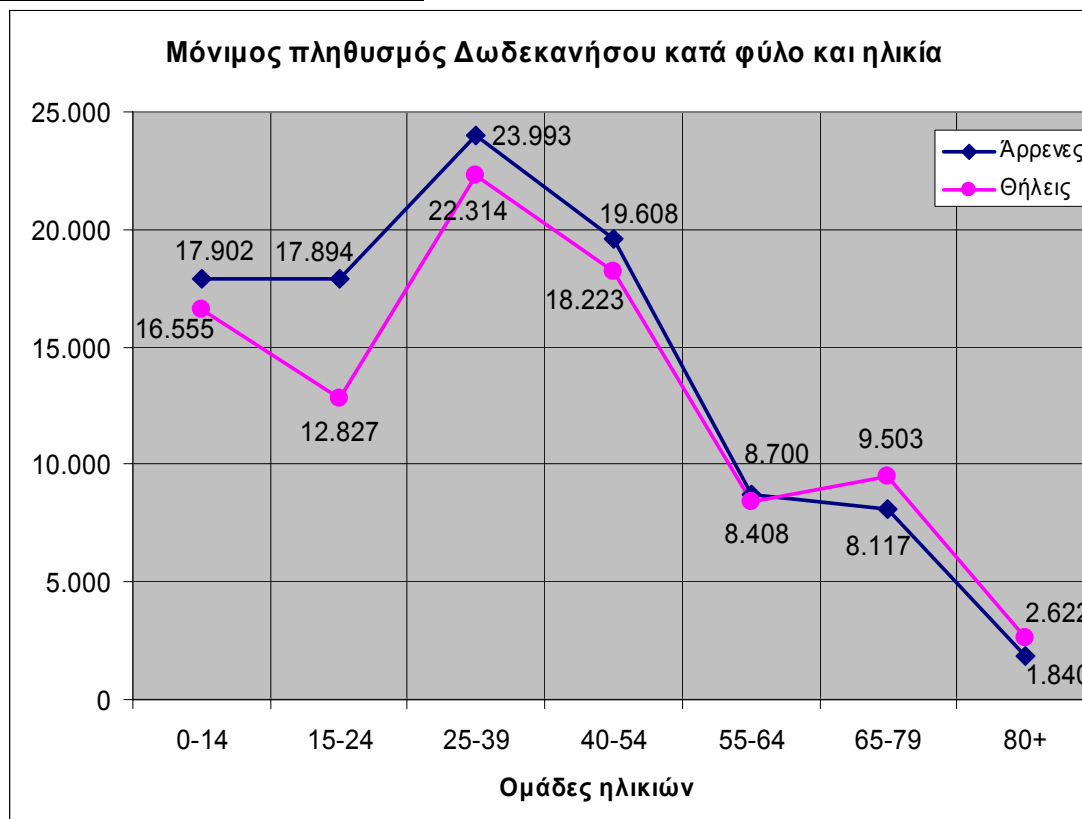
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΟΜΩΝ ΣΕΠ

ΣΧΟΛΙΑΣΜΟΣ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΑΠΟΓΡΑΦΗΣ ΕΣΥΕ 2001 ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΗΣ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ

Κατερίνα Μαλλιάρακη
Οργάνωση Δομών ΣΕΠ – ΠΟΕ ΡΟΔΟΥ

Όλα τα παρακάτω στοιχεία προέρχονται από την απογραφή της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας Ελλάδας (Ε.Σ.Υ.Ε) που έγινε στις 18 Μαρτίου του 2001.

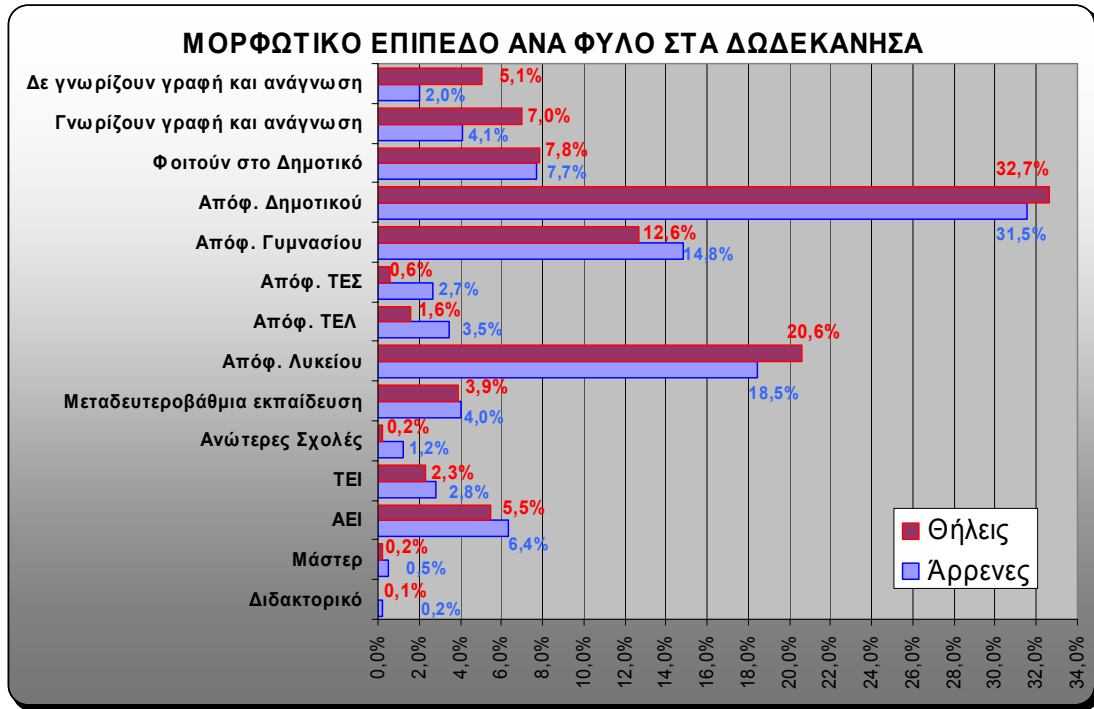
1. ΜΕΓΕΘΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ

Πίνακας 1

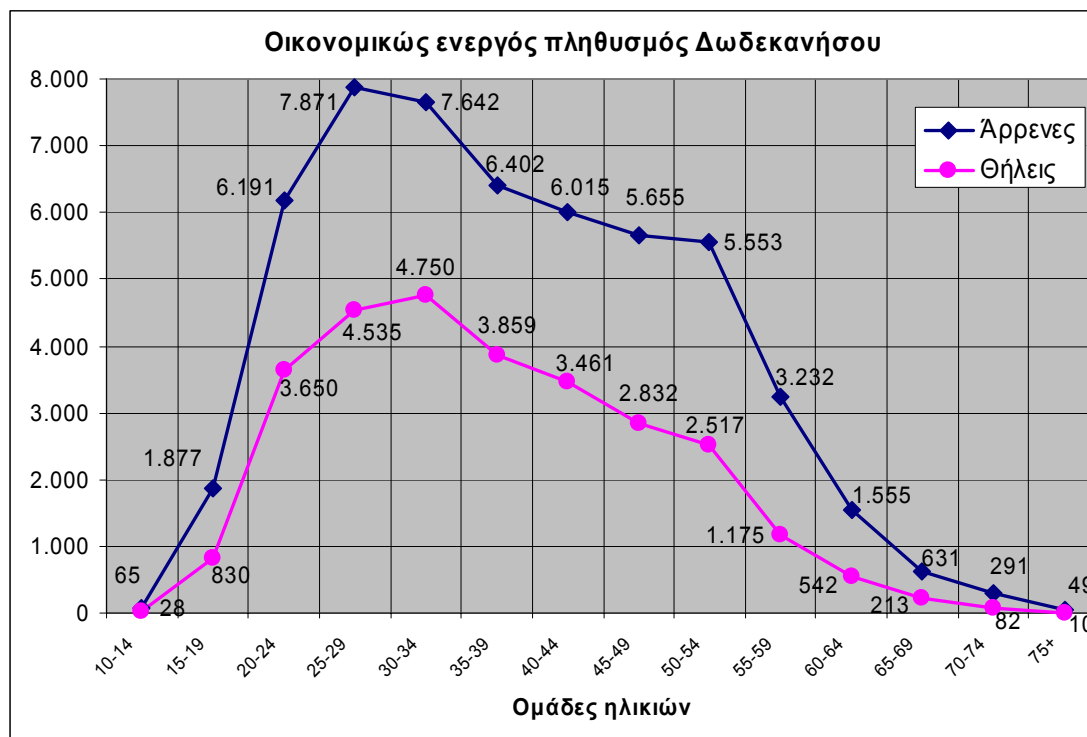
Σημαντικό στοιχείο του πίνακα 1 είναι το γεγονός ότι στις ηλικίες 15-24 ετών τα κορίτσια είναι σημαντικά λιγότερα από τα αγόρια, αποτελώντας μόνο το 42% των ατόμων της ηλικίας αυτής.

2. ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

Πίνακας 2

Με βάση τα στοιχεία του πίνακα 2 είναι σαφές ότι σε χαμηλότερο μορφωτικό επίπεδο είναι υψηλότερα τα ποσοστά των γυναικών, ενώ σε υψηλότερο μορφωτικό επίπεδο είναι υψηλότερα τα ποσοστά των ανδρών.

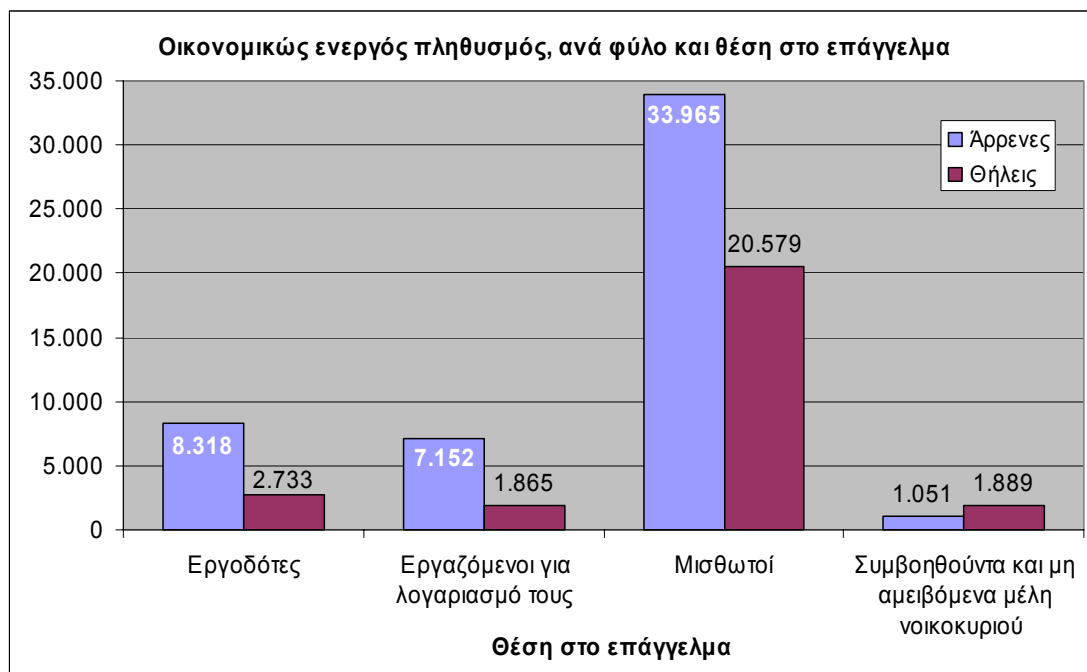
3. ΜΕΓΕΘΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ

Πίνακας 3

Στον πίνακα 3 είναι φανερό ότι οι γυναίκες κατέχουν χαμηλότερα ποσοστά στο σύνολο του οικονομικά ενεργού πληθυσμού σε όλες τις κλάσεις ηλικιών.

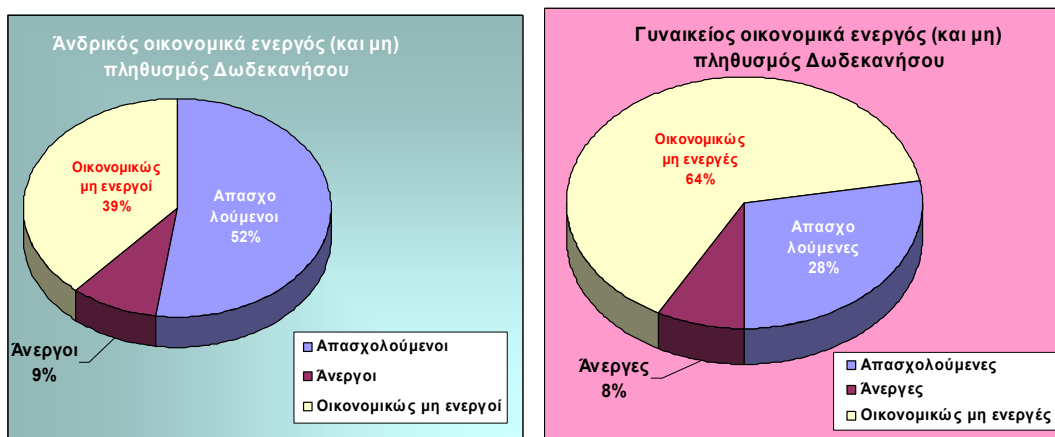
Παρατήρηση: Για να έχει κανείς πλήρη εικόνα της πραγματικότητας θα πρέπει να λάβει υπ' όψη και τις διακυμάνσεις των δεικτών κατά τη διάρκεια όλης της χρονιάς. Τα Δωδεκάνησα είναι περιοχή όπου ο σημαντικότερος κλάδος οικονομικής δραστηριότητας είναι ο τουρισμός, ο οποίος από τη φύση του είναι εποχιακός και απορροφά κατά το πλείστον επαγγέλματα του τριτογενούς τομέα.

4. ΚΑΤΑΝΟΜΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ

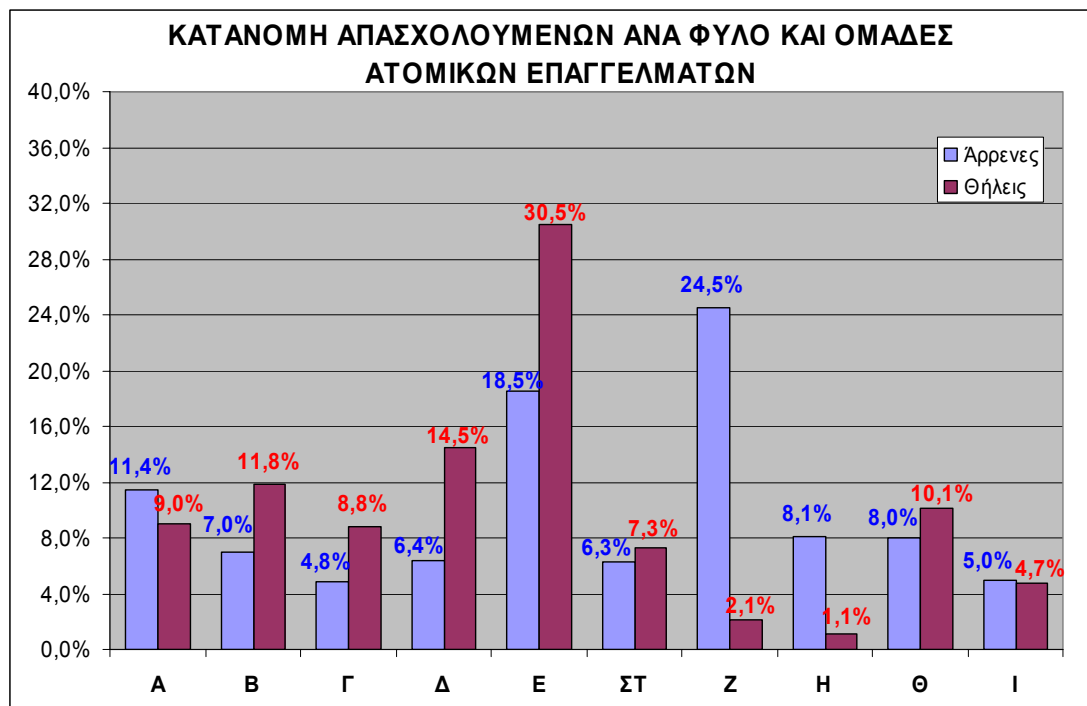
Πίνακας 4

Οι διαφορές των δύο φύλων είναι μεγαλύτερες μεταξύ των εργοδοτών και των εργαζομένων για λογαριασμό τους.

Πίνακας 5

Επί του συνόλου των ατόμων του κάθε φύλου φαίνεται ότι απασχολούνται περίπου η 1 στις 4 γυναίκες και ο 1 στους 2 άνδρες.

Πίνακας 6

	Μέλη των βουλευομένων σωμάτων, ανώτερα διοικητικά και διευθυντικά στελέχη του δημοσίου και ιδιωτικού τομέα
A	δημοσίου και ιδιωτικού τομέα
B	Πρόσωπα που ασκούν επιστημονικά, καλλιτεχνικά και συναφή επαγγέλματα
Γ	Τεχνολόγοι τεχνικοί βοηθοί και ασκούντες συναφή επαγγέλματα
Δ	Υπάλληλοι γραφείου και ασκούντες συναφή επαγγέλματα
E	Απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών και πωλητές σε καταστήματα και υπαίθριες αγορές
ΣΤ	Ειδικευμένοι γεωργοί, κτηνοτρόφοι δασοκόμοι και αλιείς
Z	Ειδικευμένοι τεχνίτες και ασκούντες συναφή τεχνικά επαγγέλματα
H	Χειριστές σταθερών βιομηχανικών εγκαταστάσεων, μηχανημάτων και εξοπλισμού και συναρμολογητές
Θ	Ανειδίκεντοι εργάτες, χειρώνακτες και μικροεπαγγελματίες
I	Δήλωσαν ανεπαρκώς ή ασαφώς το επάγγελμά τους ή δε δήλωσαν επάγγελμα

Κύριος τομέας απασχόλησης των γυναικών, κατά τη διάρκεια του χειμώνα (χρονική στιγμή που έγινε η απογραφή), φαίνεται να είναι η παροχή υπηρεσιών, αφού σχεδόν η μία στις τρεις απασχολούμενες γυναίκες εργάζεται σε καταστήματα ή υπηρεσίες παροχής υπηρεσιών. Αυτό ενισχύεται και από τον δεύτερο κλάδο που είναι συναφής, δηλαδή τον κλάδο υπαλλήλων γραφείου. Οι δύο αυτοί κλάδοι συγκεντρώνουν συνολικά σχεδόν τις μισές απασχολούμενες γυναίκες στο Νομό Δωδεκανήσου. Συγκεκριμένα 45% των γυναικών, έναντι 25% των ανδρών.

Αντίθετα για τους άνδρες, ο κλάδος που συγκεντρώνει το μεγαλύτερο ποσοστό απασχολούμενων ανδρών είναι ο κλάδος των τεχνιτών, όπου οι γυναίκες έχουν ένα από τα μικρότερα ποσοστά απασχόλησης. Δηλαδή ο κλάδος των τεχνιτών φαίνεται να είναι κυρίως ανδροκρατούμενος, αφού σε αυτόν οι άνδρες έχουν το μεγαλύτερο ποσοστό (24,5%) και οι γυναίκες σχεδόν το μικρότερο (2,1%).

Ο συναφής κλάδος των χειριστών εμφανίζει παρόμοια κατάσταση, αφού το ποσοστό των απασχολούμενων ανδρών είναι οκταπλάσιο των γυναικών (8,1% έναντι 1,1%).

Συνεπώς τα χειρωνακτικά επαγγέλματα (τεχνίτες και χειριστές μηχανημάτων) είναι σαφέστατα ανδροκρατούμενα, αφού συγκεντρώνουν συνολικά το 32,6% των ανδρών, έναντι 3,2% των γυναικών.

Συμπεράσματα:

- 1) η 1 στις 2 απασχολούμενες γυναίκες απασχολείται ως υπάλληλος γραφείου ή στην παροχή υπηρεσιών, ενώ ο 1 στους 3 άνδρες ασχολείται σε χειρωνακτικά επαγγέλματα.
- 2) Οι άνδρες έχουν μεγαλύτερα ποσοστά απασχόλησης έναντι των γυναικών στα χειρωνακτικά επαγγέλματα και στον κλάδο των στελεχών δημοσίου ή ιδιωτικού τομέα (11,4% έναντι 9%).

Στις νεώτερες ηλικίες θα περίμενε κανείς να έχουν αμβλυνθεί οι κοινωνικές ανισότητες και να μην υπάρχουν τόσο έντονα τα στερεότυπα, μεταξύ πχ χειρωνακτικών και μη χειρωνακτικών επαγγελμάτων. Παρ' όλα αυτά οι αντιθέσεις οξύνονται και τα χειρωνακτικά επαγγέλματα ανδροκρατούνται σε μεγαλύτερο βαθμό στις νεώτερες ηλικίες από ότι στις μεγαλύτερες.

Συγκεκριμένα:

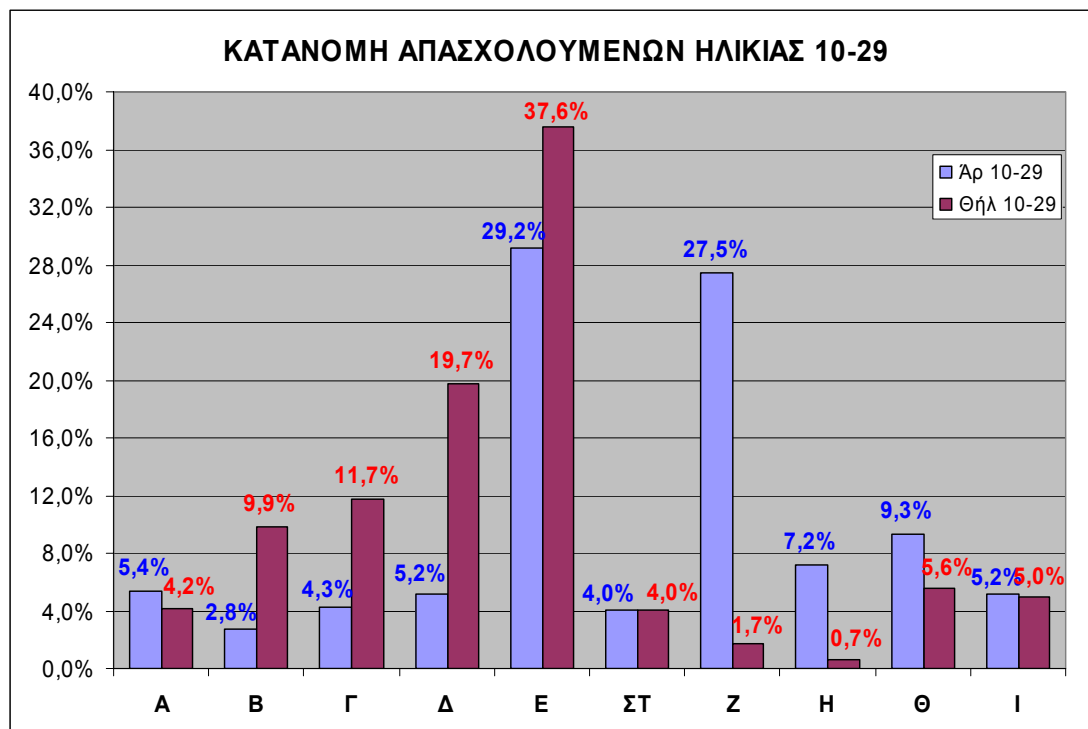
- 1) το 57,3% των απασχολούμενων νέων γυναικών είναι υπάλληλοι γραφείου ασχολούνται με παροχή υπηρεσιών, έναντι του συνολικού ποσοστού 45%. Το αντίστοιχο ποσοστό των γυναικών σε ηλικία 60 ετών και άνω είναι 25,3%
- 2) το 34,7% των απασχολούμενων νέων ανδρών ασκούν χειρωνακτικά επαγγέλματα, έναντι του συνολικού ποσοστού 32,6%. Το αντίστοιχο ποσοστό των ανδρών σε ηλικία 60 ετών και άνω είναι 23,9%.

Είναι προφανές ότι η αλλαγή επαγγέλματος από παροχή υπηρεσιών σε χειρωνακτικές εργασίες, είναι δυσκολότερη από την αλλαγή του χειρωνακτικού επαγγέλματος σε παροχή υπηρεσιών. Οπότε τα ποσοστά των γυναικών που καταλαμβάνουν παραδοσιακά το χώρο της παροχής υπηρεσιών είναι δύσκολο να πάψουν να έχουν τη συντριπτική πλειοψηφία παρελθόντων των ετών.

Είναι επίσης ευκολότερο οι άνδρες από χειρωνακτες να περιέλθουν στη παροχή υπηρεσιών δηλαδή οι άντρες να κατακτήσουν το γυναικοκρατούμενο χώρο από ότι οι γυναίκες μετά τα 30 να στραφούν σε ανδροκρατούμενους χώρους, αυτούς των χειρωνακτικών επαγγελμάτων.

Εξ άλλου οι χειριστές, συναρμολογητές άντρες βιομηχανικών εγκαταστάσεων, μηχανημάτων και εξοπλισμού υπερτερούν σημαντικά έναντι των αντιστοίχων γυναικών. Πρόκειται για εξειδικευμένους άντρες έναντι του ποσοστού 8% των ανειδίκευτων αντρών σε σχέση με το ποσοστό των αντιστοίχων ανειδίκευτων γυναικών 1,1%. Δηλαδή η εξειδίκευση στα χειρωνακτικά επαγγέλματα είναι προνόμιο των ανδρών.

Αντίθετα οι ανειδίκευτες χειρωνακτες γυναίκες είναι κατά 2,1% περισσότερες από τους χειρωνακτες ανειδίκευτους άντρες (10,1%, έναντι 8%). Εξαίρεση αποτελούν οι ειδικευμένοι γεωργοί, δασονόμοι, αλιείς, όπου είναι περισσότερες οι γυναίκες κατά 1% από τους αντίστοιχους άνδρες. Στις ηλικίες μέχρι 29 ετών είναι ισόποσα τα ποσοστά (4%), ενώ μετά τα 60 έτη το ποσοστό των γυναικών είναι μεγαλύτερο από αυτό των ανδρών, πράγμα που σημαίνει ότι η γεωργία δασοκομία, αλιεία κ.λ.π. απασχόλησε την προηγούμενη γενιά περισσότερο από τη νεώτερη.

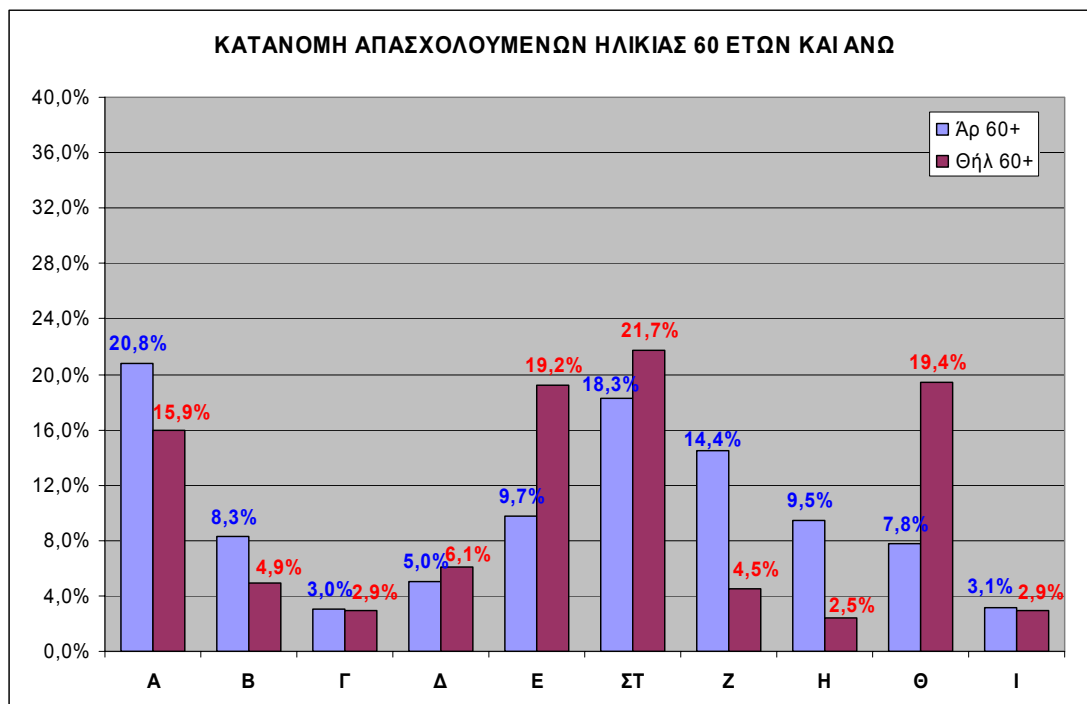

Πίνακας 7

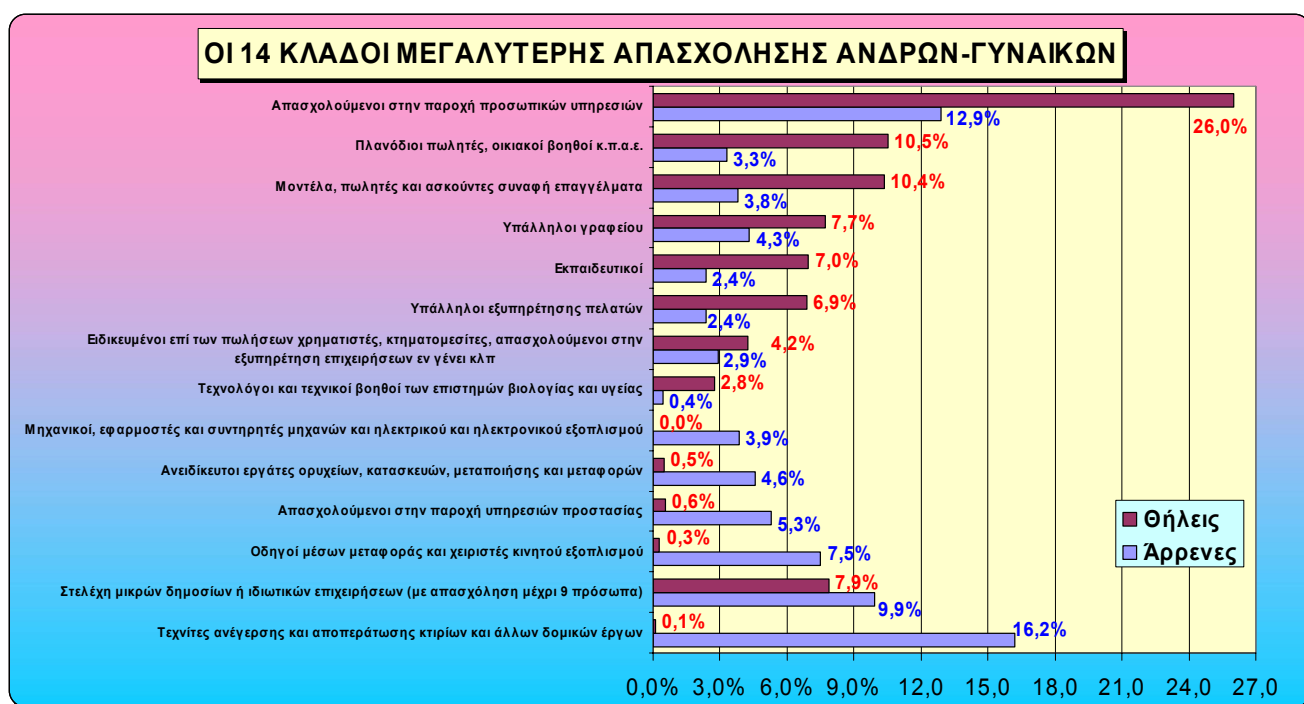
Επειδή στον κλάδο του τουρισμού μεγάλο μέρος εργαζομένων είναι νέοι παρουσιάζονται σημαντικές διαφοροποιήσεις όπως φαίνονται στους πίνακες 8 και 9. Όπως θα δούμε και παρακάτω η ανεργία στις νεαρότερες ηλικίες είναι υπερδιπλάσια της ανεργίας στις μεγαλύτερες ηλικίες.

Στα διαγράμματα φαίνεται ότι στις νεαρότερες ηλικίες δημιουργείται στερεότυπο, ενώ στις μεγαλύτερες σχεδόν δεν υπάρχει. Το στερεότυπο δημιουργείται λόγω συσσώρευσης μεγαλύτερου ποσοστού εργαζόμενων σε συγκεκριμένους κλάδους.

Στους πίνακες 10, 11 και 12 μπορούμε να διακρίνουμε το στερεότυπο των επαγγελματικών επιλογών ανδρών και γυναικών. Τα ποσοστά στους πίνακες δεν έχουν βγει επί του συνόλου των απασχολούμενων, αλλά επί του συνόλου του κάθε φύλου ώστε να φανούν οι τάσεις. Για παράδειγμα στον κλάδο υπαλλήλων γραφείου το 7,7% των γυναικών έναντι του 4,3% των ανδρών δεν σημαίνει ότι οι γυναίκες είναι περισσότερες, αλλά ότι η τάση για τη συγκεκριμένη επαγγελματική επιλογή είναι ισχυρότερη στις γυναίκες από ότι στους άνδρες.

Πίνακας 13

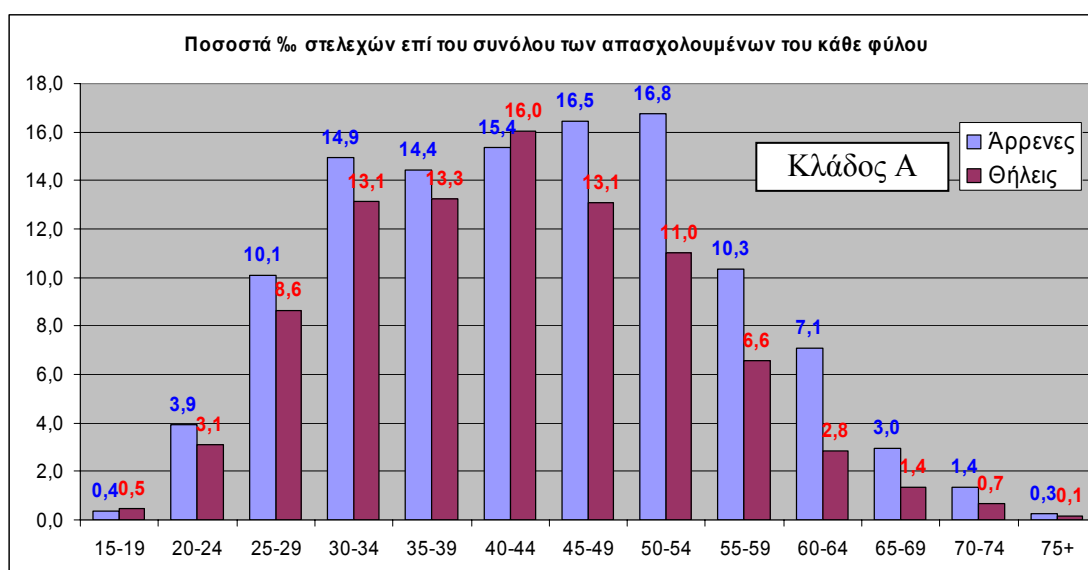
Πίνακας 14

Στο διάγραμμα φαίνονται οι τάσεις στο χώρο της απασχόλησης για τα δύο φύλα. Τα ποσοστά δείχνουν το μέρος του συνολικού αριθμού απασχολούμενων του κάθε φύλου που έχει κατευθυνθεί σε ορισμένο κλάδο. Είναι πάλι εμφανής ο διαχωρισμός μεταξύ επαγγελμάτων του τριτογενούς τομέα, όπου κυρίως επιλέγουν οι γυναίκες και των

χειρονακτικών επαγγελμάτων, όπου απορροφάται ένα μεγάλο ποσοστό των ανδρών. Φαίνεται η μονομερής τάση στον επαγγελματικό προσανατολισμό των γυναικών, κάτι που είναι πιο αμβλυμένο για την περίπτωση των ανδρών. Για παράδειγμα, αν στα επόμενα χρόνια εισέλθουν περισσότερες γυναίκες στους κλάδους των χειρονακτικών επαγγελμάτων, τότε θα μειωθούν τα ποσοστά που παρατηρούνται στον χώρο των μη χειρονακτικών επαγγελμάτων χωρίς να μειωθεί ο αριθμός των απασχολούμενων γυναικών σε αυτά.

5. ΗΛΙΚΙΑΚΕΣ ΚΑΤΑΝΟΜΕΣ ΑΝΑ ΚΛΑΔΟ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ

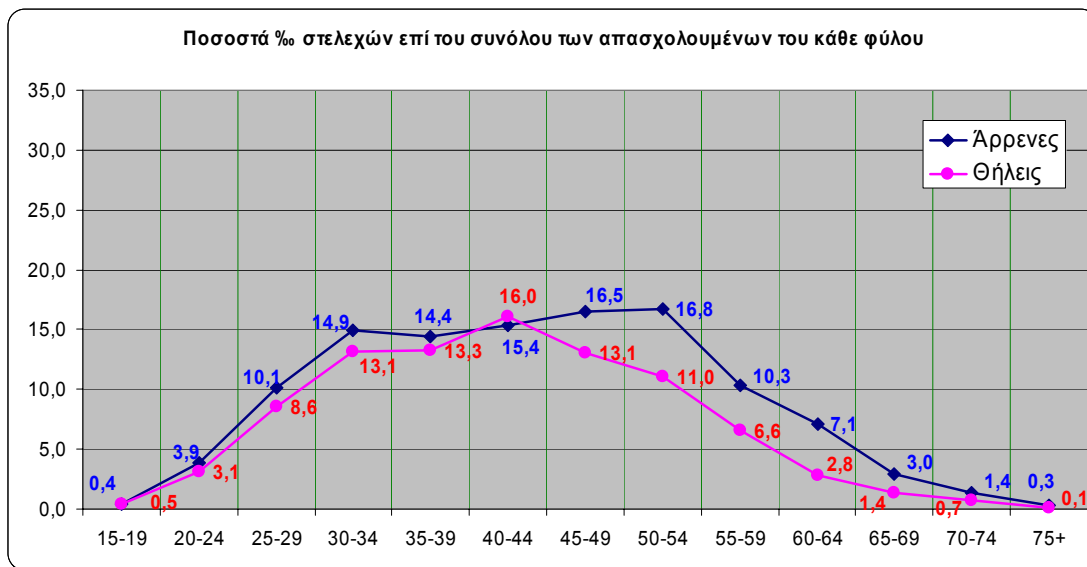
Παρακάτω θα εξεταστεί ο παράγοντας ηλικία στις επαγγελματικές επιλογές κάθε φύλου. Συγκεκριμένα οι πίνακες δείχνουν το ποσοστό επί τοις % του συνόλου των εργαζομένων του κάθε φύλου σε κάποια ομάδα ατομικών επαγγελμάτων.

Πίνακας 15

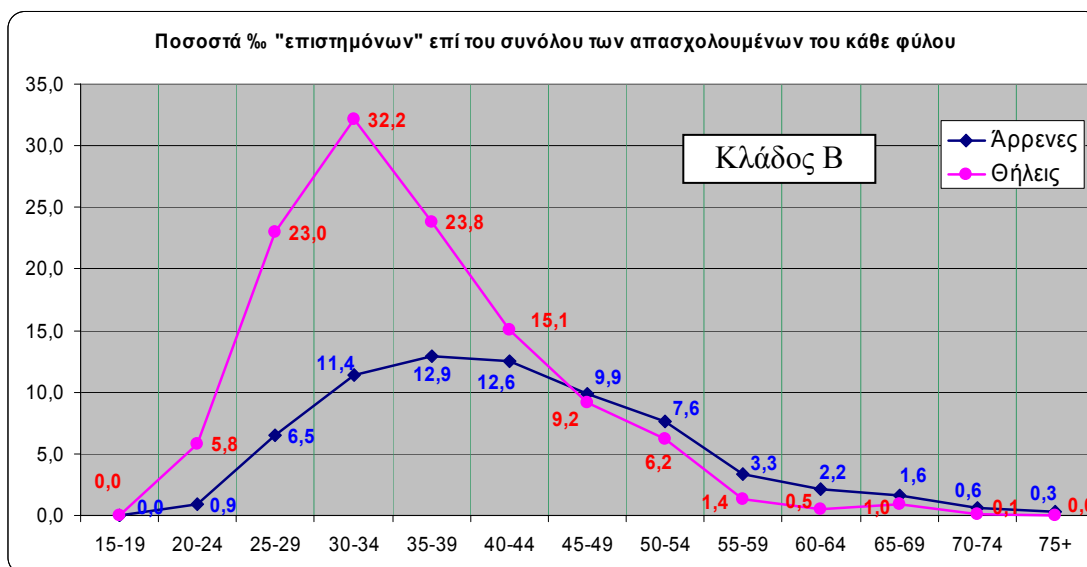
Στον παραπάνω πίνακα φαίνεται το ποσοστό επί τοις χιλίοις των ατόμων και των δυο φύλων κάθε ηλικίας που είναι **στελέχη επιχειρήσεων** του δημοσίου ή ιδιωτικού τομέα.

Η διαφορά μεταξύ ποσοστών των ανδρών και γυναικών είναι μεγαλύτερη στις μεγαλύτερες ηλικίες, δηλαδή από την ηλικία των 45 και άνω.

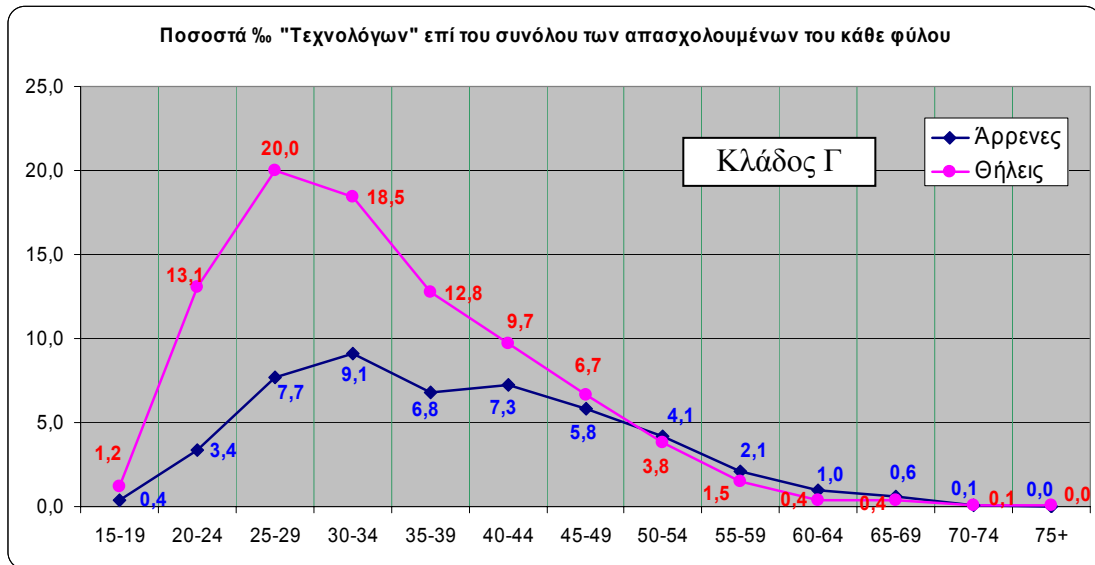

Πίνακας 16

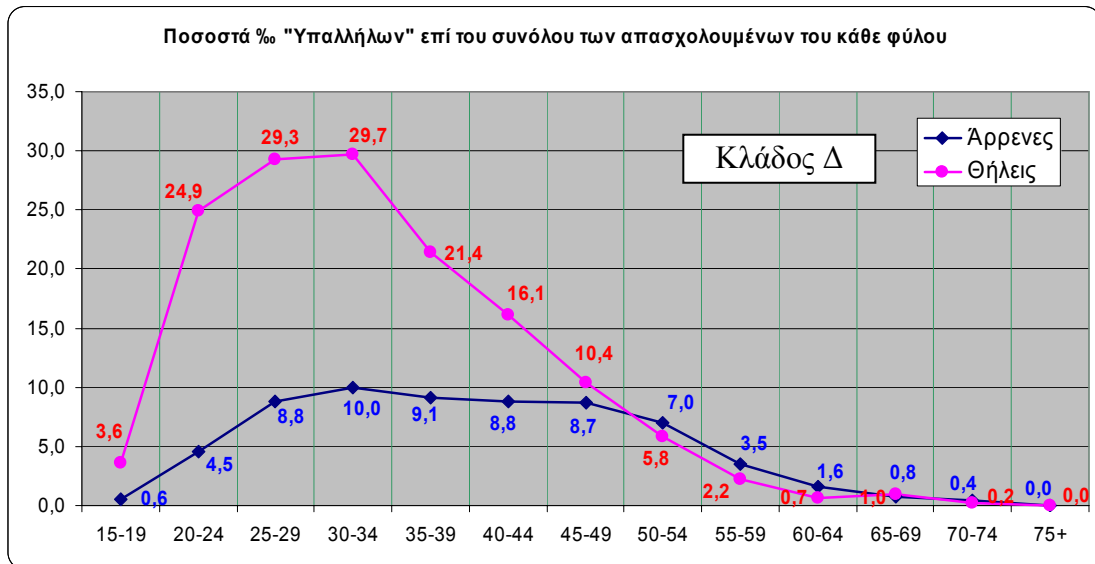
Παρατηρούμε ότι οι κλάδοι επαγγελμάτων Β, Γ, Δ (Β= Πρόσωπα που ασκούν επιστημονικά, καλλιτεχνικά και συναφή επαγγέλματα, Γ= Τεχνολόγοι τεχνικοί βοηθοί και ασκούντες συναφή επαγγέλματα, Δ= Υπάλληλοι γραφείου και ασκούντες συναφή επαγγέλματα), σε μικρότερες ηλικίες (μέχρι 45-50 ετών) υπερισχύουν στις επαγγελματικές επιλογές των γυναικών, ενώ οι επιλογές αντιστρέφονται σε μεγαλύτερες ηλικίες.

Πίνακας 17

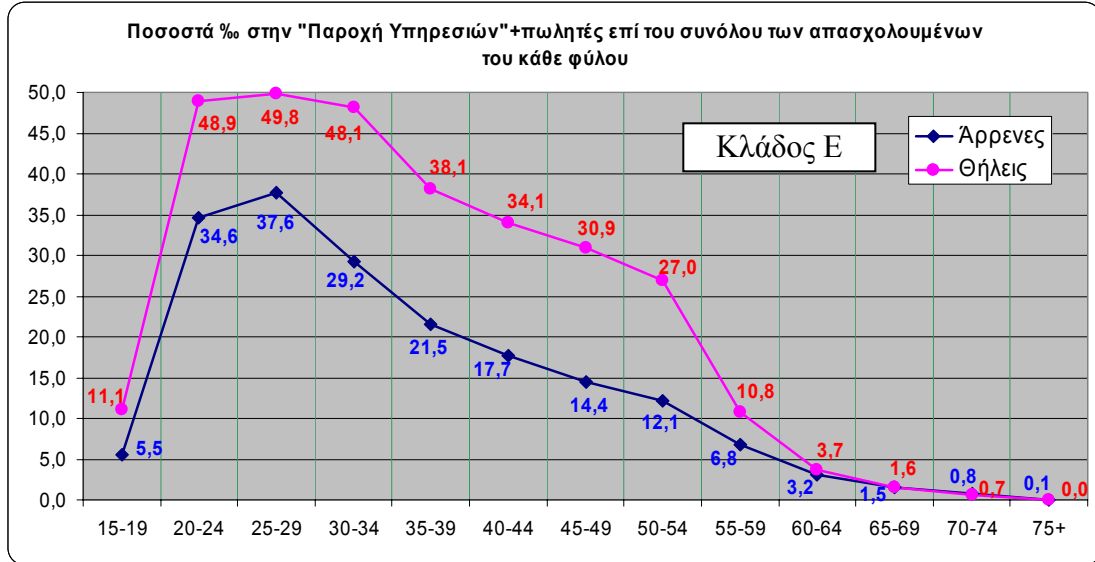

Πίνακας 18

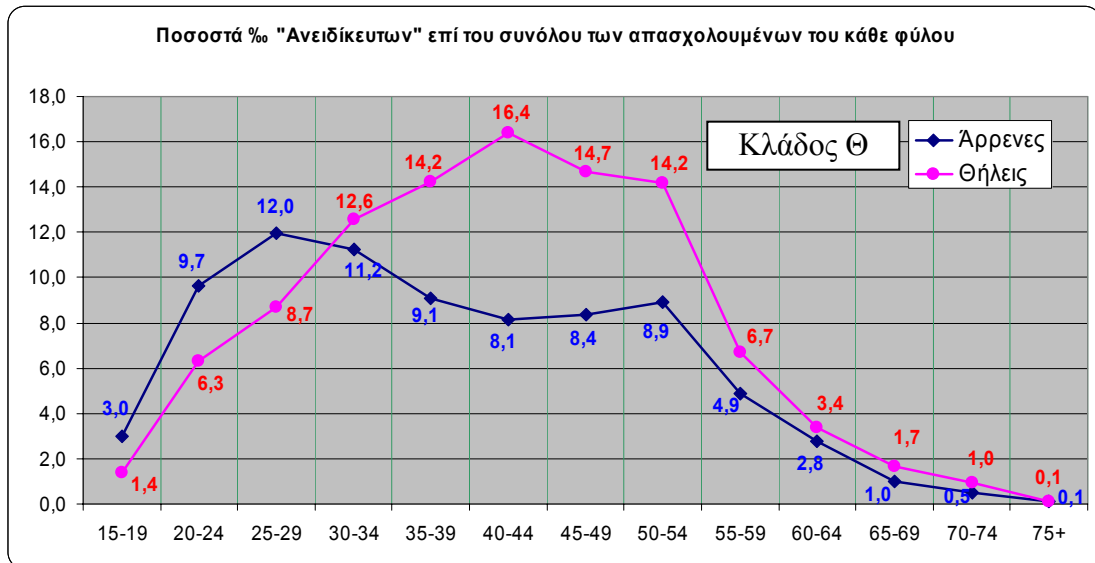
Πίνακας 19

Διαφοροποίηση ως προς την τάση που παρατηρείται στους προηγούμενους κλάδους (πίνακες 7, 8 και 9), βλέπουμε στον κλάδο της «Παροχής Υπηρεσιών» και των πωλητών (πίνακας 10). Εδώ βλέπουμε να μειώνεται η διαφορά των φύλων στις νεαρότερες ηλικίες και να διατηρούν οι γυναίκες μεγάλο ποσοστό και σε μεγαλύτερες ηλικίες, σε αντίθεση με τους κλάδους των προηγούμενων πινάκων.

Πίνακας 20

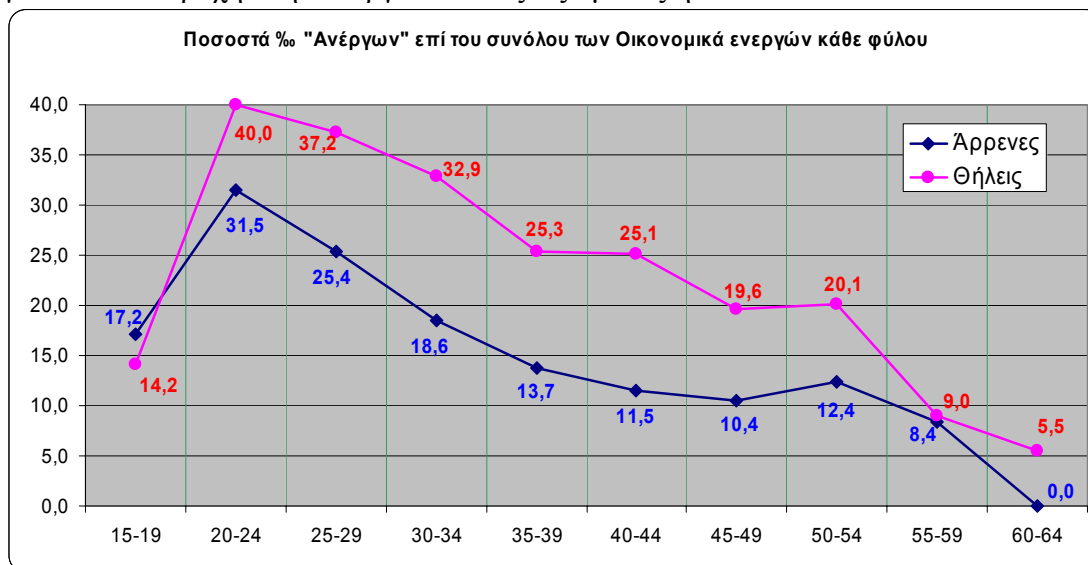
Μια επίσης σημαντική διαφοροποίηση παρατηρείται και στους ανειδίκευτους εργαζόμενους. Αν εξαιρέσουμε τις μικρότερες ηλικίες (κάτω των 30 ετών) στις υπόλοιπες ηλικίες οι γυναίκες έχουν μεγαλύτερη τάση εργασίας ως ανειδίκευτες. Η μεγαλύτερη απόκλιση παρατηρείται στις ηλικίες μεταξύ 40 και 45 ετών όπου η τάση για τις γυναίκες είναι διπλάσια της αντίστοιχης των ανδρών.

Πίνακας 21

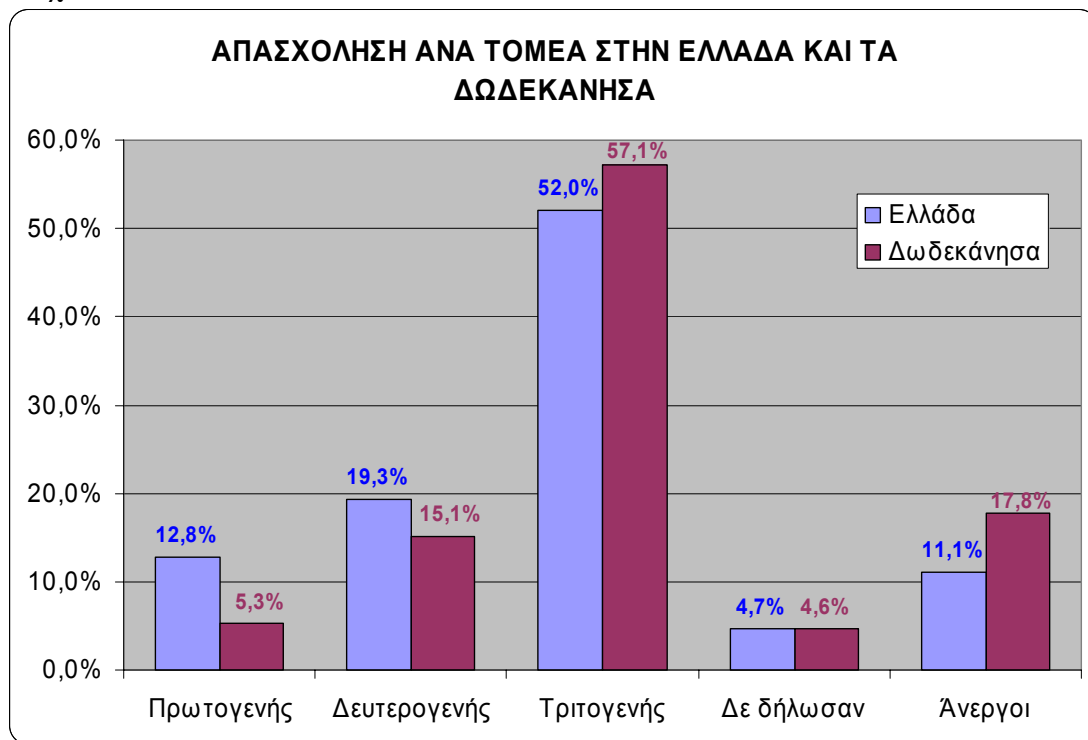
6. ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΑΝΕΡΓΙΑ

Ο πίνακας αυτός αφορά την Ανεργία με βάση τον πίνακα 4 της ΕΣΥΕ. Είναι σαφής η γυναικεία υπεροχή στην ανεργία σε όλες τις ομάδες ηλικιών.

Πίνακας 22

Ειδικά για την περιοχή Δωδεκανήσου θα πρέπει να ληφθεί υπόψη η ιδιαιτερότητα στην τοπική αγορά εργασίας λόγω του τουριστικού προϊόντος. Μεγάλο μέρος του πληθυσμού απασχολείται σε τουριστικές επιχειρήσεις, με αποτέλεσμα να εργάζονται εποχιακά.

Πίνακας 23

Τα υπάρχοντα στοιχεία είναι από την απογραφή της 18^{ης} Μαρτίου 2001 (Α Τρίμηνο του έτους), ημέρα κατά την οποία δεν έχει ακόμα προσληφθεί όλο το προσωπικό που εργάζεται στον κλάδο του τουρισμού. Με αυτό το δεδομένο η ανεργία είναι υψηλή σε εκείνο το διάστημα στα Δωδεκάνησα.

Πίνακας 24

Ποσοστό εργατικού δυναμικού στο σύνολο του πληθυσμού (για Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου)			
Α Τρίμηνο	Β Τρίμηνο	Γ Τρίμηνο	Δ Τρίμηνο
49,0%	51,1%	51,6%	50,7%

Η διαφορά που εμφανίζεται στο ποσοστό της ανεργίας στους δύο παραπάνω πίνακες οφείλεται στο ότι τα στοιχεία για τον πρώτο πίνακα αφορούν μόνο τα Δωδεκάνησα, ενώ τα στοιχεία του δεύτερου την Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου και τα παραθέτουμε ενδεικτικά. Από τα στοιχεία αυτά φαίνεται ότι το Α τρίμηνο του έτους εργάζεται το μικρότερο ποσοστό του πληθυσμού και η ανεργία έχει την υψηλότερη τιμή του έτους, ενώ η αντίστροφη ακριβώς κατάσταση συμβαίνει κατά το Γ Τρίμηνο.

Πίνακας 25

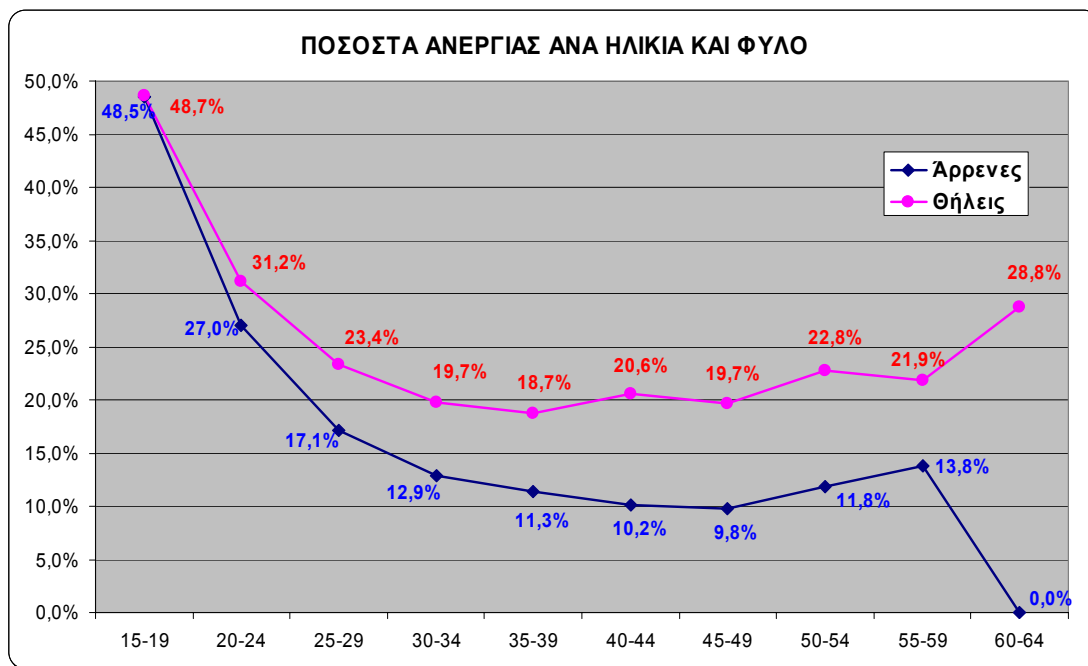
Ποσοστό ανέργων στο σύνολο του εργατικού δυναμικού (για Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου)			
Α Τρίμηνο	Β Τρίμηνο	Γ Τρίμηνο	Δ Τρίμηνο
16,2%	9,7%	6,1%	15,9%

Από τους ανέργους των χειμερινών μηνών ένα μεγάλο μέρος απορροφάται το καλοκαίρι σε επαγγέλματα του τουριστικού τομέα, δηλαδή κυρίως στον τριτογενή τομέα, αυξάνοντας ακόμα περισσότερο το ήδη υψηλό ποσοστό εργαζομένων που εμφανίζονται κατά την απογραφή στον τομέα αυτό.

Όπως είδαμε και παραπάνω, στους κλάδους του τριτογενούς τομέα οι γυναίκες δεν φαίνεται να υστερούν σημαντικά έναντι των ανδρών. Συνεπώς ένα μεγάλο ποσοστό γυναικών ανέργων που φαίνονται στον προηγούμενο πίνακα απορροφάται σε εποχιακές εργασίες στον τουρισμό.

Με το δεδομένο ότι δηλώνουν άνεργες γυναίκες και μεγαλύτερων ηλικιών, χωρίς να είναι νέες άνεργες, δείχνει ότι ανήκουν ήδη στον ενεργό πληθυσμό, αλλά την τρέχουσα στιγμή της απογραφής, δηλαδή σε μια νεκρή τουριστικά περίοδο, ήταν άνεργες. Από αυτό οδηγούμαστε στο συμπέρασμα ότι τις εποχιακές θέσεις εργασίας στον τουριστικό κλάδο τις καταλαμβάνουν περισσότερο οι γυναίκες και λιγότερο οι άνδρες. Συνεπώς η εποχιακή και όχι η μόνιμη εργασία φαίνεται να έχει προτιμήσεις φύλου.

Εκτός όμως από τις προτιμήσεις φύλου φαίνεται ότι η ανεργία έχει και ηλικιακές προτιμήσεις. Στο παρακάτω διάγραμμα έχει υπολογιστεί το ποσοστό ανεργίας για κάθε ηλικιακή ομάδα (οι άνεργοι προς τους οικονομικά ενεργούς κάθε ηλικιακής ομάδας του κάθε φύλου).

Πίνακας 26

Είναι φανερό ότι ενώ η ανεργία έχει τα ίδια υψηλά ποσοστά και για τα δύο φύλα στις μικρές ηλικίες, στη συνέχεια μειώνεται περισσότερο για τους άνδρες παρά για τις γυναίκες.

Ένα επίσης σημαντικό στοιχείο είναι το ότι στις ηλικίες άνω των 60 ετών δεν έχουν δηλωθεί άνεργοι άνδρες, ενώ έχουν δηλωθεί άνεργες γυναίκες. Αυτό πολύ πιθανά σημαίνει ότι οι άνδρες έχουν βγει στη σύνταξη, ενώ οι γυναίκες δεν έχουν ακόμη συμπληρώσει τις προϋποθέσεις συνταξιοδότησης και αναζητούν ακόμα εργασία.

Φαίνεται πάντως ότι σε μεγαλύτερες ηλικίες οι άνθρωποι, άνδρες και γυναίκες, δυσκολεύονται να βρουν εργασία αφού βλέπουμε να αυξάνονται τα ποσοστά ανεργίας σε ηλικίες άνω των 50 ετών για τους άνδρες και άνω των 40 ετών για τις γυναίκες.